

Georg 1103

Georgs-B.

456

X 2

Sermo de virtute excōicationis

Fratri Martino Luther Augustiniano

a linguis terciis tandē
cuçberatus.

1. 2. 3.
4. 5. 6.
7. 8. 9.
10. 11. 12.

F, MARTINVS LVTHER PIO LECTORI
SALVTEM,

¶ Magna vere gr̃a mihi a dño ñro Ihesu Christo collata ṽ
detur, vt verba mea solius, tam ingrata & odiosa sint multis,
deinde nescio i quor hereses (cear prothei quidã essent) secūda
pene lingua transformetur, Et nisi idem ipi dño nostro Ihesu
Christo, Apostolisq; om̃ibus atq; pphetis contigisse scirem,
sãndudũ desperã, silentiũ essem, Nũc vero cũ vrgear officij
mei necessitas, co nitor, q; magis obediẽdũ e deo, q̃ hominib;
bus, parãssimus officiũ & titulũ docẽdi relinq̃re, Si ita placet
maiõibus Eccl̃iẽ (.i. Christo) Sin retinẽdũ est, dent veniam
& boni consulant, qui volent, mei studiũ erit, om̃ibus virib;
sũdare, vt Christus, Christum, Christo nunciet, & audiat, Hęc
commemoro, pie mi lector, q; Sermonẽ quendã de excom-
municatione, feci ad populũ Vuitenbergensem, cuius vt ego
prope sum oblitus, ita aduersariũ miserũ, sunt plus q̃ oportet,
memores, interpt̃esq; rigidißimi, ne dicam iniquißimi, dabo
itaq; operã, q̃ cũ sufficit memoria, vt sensa, si non verba totius
sermonis, om̃ia i publicũ exponã, vt probẽ, eame docuisse,
quorũ neq; me pẽniteat tractatorẽ, neq; piũ auditorem, quid
aut amici mei paraphrasi, aut pseuodophrasi sua fecerint, aut fas-
ciant, det dñs, vt aliqñ videant & ipsi, Amen, Vale,

Vi
cab
mu
liũ
cor
pon
spei
nẽ
uer
I
pt̃ a
nisi
tura
pec
H
pt̃ c
a ch
neq
futu
crea
dño
cmu
Cor
taxa
sepu
neces
Paul
mãt
ofus
per e
datu
pite
salu
gere
Si q

¶ Debitū vobis Sermonē totiesq; pmissum, tandē
aliquā p̄soluo, hoc ē, de Virtute Excommuni-
cationis hodie dicendū est, qđ vt plas-
sissime intelligatis, distinge
pcedam.

¶ PRIMVM,

Videndū, quid sit excommunicatio Eccl'ie, Et quātū vis vo-
cabuli valet, Excommunicatio nihil est aliud q̄ priuatio cō-
munionis, & extra communionē fidelīū positio, Est autē fides
līū communitio duplex, Vna interna & spūalis, alia externa &
corpalis. Spiritualis est, vna fides, spes, charitas in deū. Cor-
poralis est participatio earūndē sacramentorū. i. signorū fidei,
spei, charitatis, que tñ vltērius extenditur vsq; ad communi-
onē rerū, vsus, colloqui, habitationis, altarūq; corpaliū con-
uersationū.

Igitur sicut priore illa spūali communiōne, nulla creatura
p̄t animā v̄l communicare, vel excommunicatā reconciliare,
nisi deus solus. Ita non p̄t communionē eandē vlla crea-
tura ei auferre, seu eā excommunicare, nisi solus ip̄e homo, p̄
peccatum pprium.

Hęc snia satis patet, quia fidē, spem, charitatē, nulla creatura
p̄t conferre, vel auferre, Iuxta illud Ro: viij, Quis sepabit nos
a charitate dei? Et infra, Certus sum, qđ neq; mors, neq; vita,
neq; angeli, neq; principatus, neq; virtutes, neq; instātia, neq;
futura, neq; fortitudo, neq; altitudo, neq; pfundū, neq; alia
creatura, poterit nos sepere a charitate dei, q̄ ē in Christo Ihesu
dño nostro. Et. i. Pe: iij. Et quis est quo vobis noceat, si boni
emulatores fueritis?

¶ SECVNDVM,

Consequēs ergo est, qđ excommunicatio Ecclesiastica, est dū-
taxat externē priuatio communiōnis, scz sacramentorū, funeris
sepulture publicę orōnis, deinde altarū (vt dictū est) corpalis
necessitatis rerū & conuersationū, Hęc em snia nota est, sic &
Paulus. i. Corin: v. scribit, Vt non commisceant, nec cibū su-
māt cū eo, qui nominat̄ inter eos, fornicator, maledicus, ebri-
osus, rapax &c. Et. ij. Tessa: iij. Siquis non obedierit v̄bo n̄ro
per ep̄lam hāc, notate, & nō cōmisceamini cū illo, vt confū-
datur. Sequitur, Et nolite quasi inimicū existimare, sed corri-
pite, vt fratrem. Hęc si non de excommunicatione externa
salua interna communiōne, dicta sunt, fateor me non intelli-
gere. Apostolum Paulum, Et Iohannes epistola secunda,
Si quis venit ad vos, & non affert doctrinam hanc, nolite

Añ

est in domū recipere, nec aue ei dixeritis, Qui enim dicit illi aue,
communicatur opibus eius malignis.

¶ TERCIVM.

Excōmunicari, non est animā tradi diabolo, neq; priuari bonis Eccl'ie, communibusq; orationib⁹ eiusdem, Hoc ex dictis abūde patet, quia manēte fide, spē & charitate, manet & a cōio, & participatio oīm bonorū Eccl'ie.

¶ QVARTVM.

Excommunicatio, si iusta est, significat poti⁹, animā esse diabolo traditā, & Eccl'ie communiōne spūali priuatā, quia ferē super eū, qui peccato mortali seipm priuauit communione charitatis, & diabolo sese tradidit, Sicut e contra reconciliatio: sacramentū ē & externū signum, interioris reconciliationis & communione, Ideo verū ē, qd excommunicatio ecclesiastica, non infert, sed p̄supponit aliquem esse in morte & peccato, i. vere excommunicatū spūaliter.

¶ QVINTVM.

Excommunicatio, si est spūalis & corporalis, vt tñ ordinē, non contra, sed p̄ communione interiore, vel repanda, si iuste lata fuit, vel augenda, si iniusta fuerit.

Probat⁹ hoc p̄ Apostoli, ij. Corin: vlt: Agā scdm p̄tatem quā dedit dñs mihi, non ī destructionē, sed edificatiōne, hoc certe intelligo, qd non possit destruere, sed tñ modo edificare per Ecclesiasticā p̄tatem, Nā & illū fornicariū .i. Corin: v. sic excommunicauit, & Satanę tradidit, vt spūs nihilominus saluus fieret, & vt supra dictū est, Non existimādi sunt quasi inimici, Sed corrigendi vt fratres, non vt perdantur, sed vt confundantur, Et vt audatius dicā, Nec Christus, vt homo, hāc habuit p̄tatem sepandi animas, sicut dicit Ioan: vi. Omē quod venit ad me non enīciā foras, Et iterū, Hęc ē voluntas eius, qui misit me patris, vt omē qd dedit mihi, non perdā. Et iterum alibi, Non venit filius hominis p̄dere, sed saluare animas. Itē ad hoc est apertus qd̄ textus li: vi. de sen: ex: c. Cū medicinalis, qui valde est notabilis, dicēs, Cū medicinalis sit excommunicatio, non mortalis, disciplinans, non eradicās, dum tñ is, in quē lata fuerit, non contēnat, caute p̄uideat Ecclesiasticus iudex, vt in ea ferenda, ostendat se p̄sequi, qd̄ corrigentis fuerit & mcdentis, Hęc ibi, Cur non dixit, qd̄ perdetis & occidetis fuerit, sicut quidā desperati timent, imo quidam Officiales tyranni affectant, Igitur Ecclesiastica excommunicatio, ē p̄tū

& maternū Ecclesie flagellū, super corp⁹ & res corporis impositū,
quo non trudit ad infernū, sed potius reuocat, & virget ad sa-
lutē eos, qui ad inferna pperant, ideo cū summa exultatione,
& reuerētia simul amplectendū, nedū patientissime ferendū ē.

¶ SEXTVM.

Illud solū & maxime oīm curandū est, ne excommunicatio
tā fidele salutis ministeriū, contēnatur, aut impatientius ferat,
quia non modo ppter prātem Ecclesie, quę per seipam semper
est metuenda, Sed etiā ppter piā huius prātis opationem, &
salutis pprię p motionē, amanda. Sit simile, q̄ mater corri-
piat dilectū filiū, q̄nq; meritū, q̄nq; imeritū. Hic constat piū
esse flagellū, & filio salutare, Q; si ip̄e impatiens maternę hui⁹
discipline, non omiserit phibitū, aut non fecerit iustum, Sed
fures in matrem insurgat, aut contēnat, Ecce tum incurret in
mandatū dei, vbi p̄cipit parētes honorari, & fiet, vt ex vnica
leuiuscula disciplina, q̄ sine peccato, imo cū merito erat, sibi
conferat, detestabilissimā culpā, & eternā poenā. Ita & n̄ro sæs-
culo fieri (heu miserā) videmus, vt officiales trucident, nota-
rios & nūcios cedāt, mergāt, captiuēt, aliq; detestabilia por-
tenta committāt, q̄ non facerent credo, nisi vulgata illa erro-
neaq; opinione, crederent sese per excommunicationē, tradi i
damnationē, ac non potius quēri ad salutē. Hinc em̄ scelerib⁹
adiicit desperationē, nouissimū oīm, horrēdissimūq; malo-
rum, Atq; hæc causa fuit, vt hūc sermonem meditarer, & nūc
ederem q̄q; Q; q̄ iuste permittat hāc cedem in officiales deus,
vt qui hāc sniam salutis absconditā cupiūt, quo securi sty-
rannidē suam falso terrore hominū stabiliant, tandem extre-
ma tyrannorum etiā patiantur,
Si vero populus huius prātis & excommunicationis optimā
necessitatē, & saluberrimam vim, ac non contra eos, sed p eis,
valere, doceretur intelligere, minus ipi periculis, & quieti orē
obediētia in populo haberēt, quin & gloriā & amorē ob-
tinerent.

Igitur, mi fratres in domino, nolite hæc portenta cogitare,
Sint Officiales vel publicani, hui⁹ potestatis, ministri, sint in q̄
boni, mali, quale scūq; non nocebit prās ipa vobis, sed pde-
rit semper, siue sit in vlu vel abusu, tm modo recte feratis eam,
aut cū humilitate euadere seu solui q̄rite, Matrē intuemini Ec-
clesiā, Quid ad te, si virgā suā sup te ponat p manū indigni-
nihilomin⁹ Matris tuę dulcissimę virga ē: & q̄ de saluberrima

¶ SEPTIMVM,

Id potius aduerte, & oculos huc verte, vt illd magis, vel facias vel omittas, ppter qd̄ excommunicaris & flagellaris, q̄ quomō virgā non feras, sed hui, oīa hæc puerissima sūt, non qd̄ velit, sed quid faciat dūtaxat virga, consideram⁹, Quis ē enī nūc inter nos, qui tāto timore, timeat deū offendere (p̄ q̄ vtriq̄ solo excommunicamur, si iuste excommunicamur) q̄to stua det excommunicationē vitare vel euadere: Ita fit, vt semp peccas, etiā tam pius & bonas, plus timeamus, q̄ horrendissimas culpas, Et ad id, phdolor, co opantur, tā minaces & imperiosi huius optime p̄tatis ministri, rabule forenses.

¶ OCTAVVM,

Excommunicatio, non n̄m p̄ fidei contumacia, sed pro q̄libet crimine scādalofo debet ferri, patet hoc ex p̄dictis, vbi Paul⁹ i. Corin: v, & ij. Tett: iij, Iubet vitari etiā fornicarios &c. q̄q̄ magna sit miseria, & huius potestatis iniuria, q̄ p̄ septima aut octaua p̄tati oroni, q̄nq̄ excommunicēt, relictis interim horribilib⁹ & scādalofois criminibus impunijs, effictio ad hāc tyrannidē colorādam, satis vasto cōmento, q̄ scz, non ppter trāsgressiones, sed ppter contumaciā excommunicēt, q̄si non sit hoc crudele satis, q̄ pauperē p̄ tantillo p̄tio trahunt p̄ tāū spacii, in tantas carnificinas suas, Sed hæc alias.

¶ NONVM,

Id super oīa, & in ijs oīibus considerādū est, q̄ p̄tās Eccl̄ie cū sit Christi p̄tās, licet p̄ nostris peccatis plærūq̄ tradat̄ Pilatis Herodib⁹, Annis & Caiphis, violentisq̄ alijs tyrannis, n̄m tñ est, eā summis semper studijs reuereri & colere, exēplo Ch̄ri, q̄ sic Annā, Caiphā, Pilatū honorauit, Ideo nec indignissimæ eiusdē abusiones, nos debēt pmouere, quin quicquid ipa fēcerit, hilariter feramus, aut saltē cū reuerentia declinemus, Nam tēpus n̄m periculosisimū est, ideo prudētissime oportet nos agere, ne ppter personas, p̄tatem pariter vilipēdamus, immo ppter p̄tatem, etiā vilissimas personas honoremus, Sic enim irat⁹ nobis dicit, dabo pueros principes eorum, & effeminati domitabūtur eis. Isa: iij, Atq̄ id eo facilius efficiemus, quādo cognoscimus, q̄ in anie p̄fectū vel defectū nihil possunt nisi occasionaliter & exercitiue, & tentatiue (vt ita loquar) agere. j

¶ DECIMVM,

Excommunicatio iniusta, nobilissimū meritū est, ideo dulciē ferēda, si excusationi tuę humiliter p̄stite, locus non fuerit datus, Hic em̄ dices illud p̄s. cvij. Maledicent illi, & tu benedices

tū vide, ne p̄tatem contēnas, vis p̄tatis p̄dest, cōtēptus vero
tēte perdet, Nā si filio (vt dixi) īmerito correpto, eo maior gr̄a
matris accedit, p̄stq̄ cognita fuerit eius innocentia patris,
q̄to magis apud deū maiorem gratiā consequetur, si patienti
inno cētia etiā a matre sua Eccl̄ia tulerit disciplinā, imo si ad-
uersario iubemur consentire, & benigni esse ī via, quāto ma-
gis dulcissimę matri Eccl̄ię, etiā si per indignissimos nos flas-
gellet, Ip̄a em̄ manet Mater, quia manet Eccl̄ia, manet aut̄ Ec-
clesia, quia manet Christus eius sponsus īternū,

¶ VNDECIMVM.

In excommunicatione iniusta summe cauēdū, ne id deferas,
omittas, facias, dicas, p̄ q̄ excommunicaris, nisi id sine peccato
fieri possit, Nā iusticia & veritas, cū sint de interiorē communie
Eccl̄ię, non debent omitti p̄pter excommunicationē ex-
teriorē, etiā si ad mortē vsq̄ p̄cederet, quia sic pessime omnīū
excommunicareē, si quis excommunicari timeret, debet ergo
hūiliter ferre, & mori ī excommunicatione, Nec timere qd̄
non accipit sacramētū Eucharistię, funeris ritū, sepulturas &c̄.
Hęc incompatibiliter minora sunt, q̄ vt iusticia p̄pter ea p̄dat̄,
Nā qui etiā iuste excommunicatus, moritur, non ideo dāna-
bitur, nisi forte non contritus, & cū contēptu excommunicati-
onis moreretur, Contritio & humilitas omnia soluit & placat,
etiā si exhumet̄, aut ī aquas p̄iciatur, Beat̄s aut̄ & b̄ndict̄s,
qui ī excommunicatione iniustam ortū fuerit, q̄a p̄ iusticia
quā non deseruit, etiā tanto flagello p̄cussus, coronabitur ī
eternū.

¶ DVODECIMVM.

Monēdi t̄n sunt Pontifices, & eorū ministri, vt censuras graua-
sim, & q̄ fieri p̄t, rarissime terāt, Quia cū censura sit lex quaedā,
Ois aut̄ lex sit virtus & occasio peccati, & sine gr̄a dei, lex non
impleat, gr̄am etiā dei (.i. legis impletionē) dare ip̄i non p̄t,
Nihil aliud faciūt, multiplicando leges & censuras, q̄ q̄ multi-
plicandoꝝ peccatoꝝ, & offensionū dei causas & efficaces oc-
casiones p̄stent, q̄ ūlibet em̄ nos obedire tenemur eorū p̄ce-
ptis, multo magis t̄n ip̄i tenentur seruire n̄s infirmitatibua.

τελος.

ANNO, M, D, XVIII.

rel facias
q̄ quo
non qd̄
uis ē em̄
q̄ vtiq̄
io stua
mp p̄e
illimas
peri offi

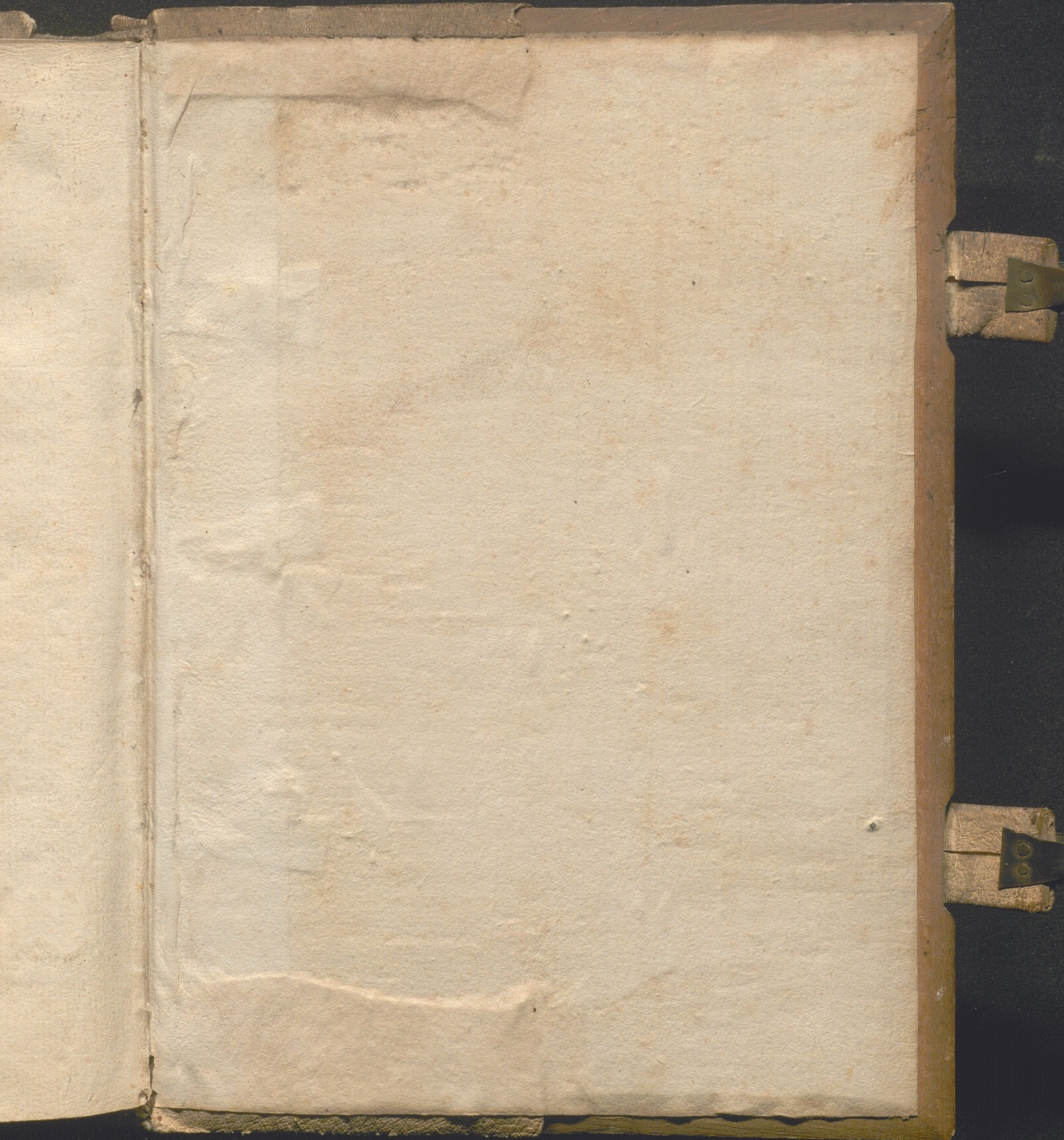
q̄libet
Paul⁹
kē. q̄q̄
ma aut
n hora
hāc ty-
p̄pter
si non
p̄tāt

Eccl̄ię
Pilatis
t̄m t̄n
h̄ri, q̄
t̄m x̄e
p̄a f̄e
Nam
er nos
mmo
enim
inat̄
nādo
t nisi
ere. ij

ulciē
t da
dices

D
liche
gelecten
gepredig
predig v

X 2

Sermo de virtute excoꝛicationis

Fratri Martino Luther Augustiniano
a linguis terciis tandem
cucuberatus.

